

KRYTERIA ZBIEŻNOŚCI CAŁEK NIEWŁAŚCIWYCH

Niech $b = \infty$ lub $b \in \mathbb{R}$ i $a < b$

1. Twierdzenie 1.1: (Kryterium porównawcze) Niech $f, g : < a, b > \rightarrow \mathbb{R}$ będą całkowalne w sensie Riemanna na $< a, \beta >$ dla każdego $a < \beta < b$ i $\forall_{x \in < a, b >} 0 \leq f(x) \leq g(x)$. Wtedy:

- (a) Jeśli $\int_a^b g(x)dx$ jest zbieżna, to $\int_a^b f(x)dx$ też jest zbieżna.
(b) Jeśli $\int_a^b f(x)dx$ jest rozbieżna, to $\int_a^b g(x)dx$ też jest rozbieżna

2. Twierdzenie 1.2: Jeśli $f : < a, b > \rightarrow \mathbb{R}$ jest całkowalna w sensie Riemanna na $< a, \beta >$ dla każdego $a < \beta < b$ i $\int_a^b |f(x)|dx$ jest zbieżna, to $\int_a^b f(x)dx$ też jest zbieżna. W przypadku zbieżności mamy $|\int_a^b f(x)dx| \leq \int_a^b |f(x)|dx$
Analogiczne twierdzenia są prawdziwe także dla funkcji $f, g : (a, b) \rightarrow \mathbb{R}$ gdzie $a = -\infty$ lub $a \in \mathbb{R}$ i $a < b$

3.

$$\int_1^\infty \frac{1}{x^p} dx \text{ jest zbieżna} \iff p > 1$$
$$\int_0^1 \frac{1}{x^p} dx \text{ jest zbieżna} \iff p < 1$$

Z czego $\int_0^\infty \frac{1}{x^p}$ jest rozbieżna

4. Przykłady:

- (a) $\int_1^\infty \frac{dx}{\sqrt[4]{5x^5+1}}$ jest zbieżna, bo $\int_1^\infty \frac{dx}{x^{5/4}}$ jest zbieżna (bo $p = \frac{5}{4} > 1$) z twierdzenia 1.1(a)
(b) $\int_0^1 \frac{e^{2x}}{\sqrt{x^3}} dx$ jest rozbieżna, bo $\int_0^1 \frac{1}{x^{3/2}}$ jest rozbieżna (bo $p = \frac{3}{2} \leq 1$) z twierdzenia 1.1(b)
(c) $\int_2^\infty \frac{x \cdot \sin x}{(x^2+4)^2} dx : \forall_{x \in < 2, \infty >} \left| \frac{x \cdot \sin x}{(x^2+4)^2} \right| = \frac{x \cdot |\sin x|}{(x^2+4)^2} \leq \frac{x}{(x^2+4)^2} \leq \frac{x}{x^4} = \frac{1}{x^3}$. $\int_2^\infty \frac{1}{x^3}$ jest zbieżna, więc $\int_2^\infty \left| \frac{x \cdot \sin x}{(x^2+4)^2} \right|$ jest zbieżna więc $\int_2^\infty \frac{x \cdot \sin x}{(x^2+4)^2}$ jest zbieżna

2.ZASTOSOWANIA GEOMETRYCZNE CAŁKI RIEMANNA

1. Pole

- (a) Pole figury płaskiej pomiędzy wykresem funkcji $y = f(x)$, $x \in < a, b >$ a osią OX
Twierdzenie 2.1: Jeśli $f : < a, b > \rightarrow \mathbb{R}$ jest ciągła i nieujemna i $D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x \in < a, b > \text{ i } 0 \leq y \leq f(x)\}$ to pole $D \stackrel{\text{ozn}}{=} |D| = \int_a^b f(x)dx$

D: Niech $\Pi_n = (x_0^{(n)}, \dots, x_n^{(n)})$ będzie podziałem odcinka $< a, b >$ na n równych kawałków. Wtedy ciąg $\{\Pi_n\}$ jest normalnym ciągiem podziałów.

$$m_i^{(n)} = \inf_{x \in < x_{i-1}^{(n)}, x_i^{(n)} >} f(x), M_i^{(n)} = \sup_{x \in < x_{i-1}^{(n)}, x_i^{(n)} >} f(x)$$

Wtedy $|D| \leq \sum_{i=1}^n M_i \cdot (x_i - x_{i-1}) \xrightarrow{n \rightarrow \infty} \int_a^b f(x)dx$ (suma prostokątów "przykrywających" figurę = górna suma całkowita Darboux)

oraz $|D| \geq \sum_{i=1}^n m_i \cdot (x_i - x_{i-1}) \xrightarrow{n \rightarrow \infty} \int_a^b f(x)dx$ (suma prostokątów "pod" figurą = dolna suma całkowita Darboux)

f jest ciągła na $< a, b > \implies$ całkowalna w sensie Riemanna na $< a, b > \implies \int_a^b f(x)dx$ (dolna) = $\int_a^b f(x)dx$ (górna) = $\int_a^b f(x)dx$ (Riemanna)

Z tw o 3 ciągach otrzymujemy $|D| = \lim_{n \rightarrow \infty} |D| = \int_a^b f(x)dx$

- (b) Pole figury płaskiej pomiędzy dwoma wykresami funkcji

Twierdzenie 2.2: Jeśli $g, d : < a, b > \rightarrow \mathbb{R}$ są ciągłe i $\forall_{x \in < a, b >} d(x) \leq g(x)$ i $D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x \in < a, b > \text{ i } d(x) \leq y \leq g(x)\}$ to $|D| = \int_a^b [g(x) - d(x)]dx$

D: 1: funkcja $d(x)$ jest nieujemna. $|D| = |D_g| - |D_d| \stackrel{\text{tw 2.1}}{=} \int_a^b g(x)dx - \int_a^b d(x)dx = \int_a^b [g(x) - d(x)]dx$

2: funkcja $d(x)$ przyjmuje wartość ujemną, tzn $c \stackrel{\text{ozn}}{=} \inf_{x \in < a, b >} d(x) < 0$. Przesuwamy wykresy funkcji $d(x)$ i $g(x)$ o c jednostek do góry otrzymując funkcje $d(x) + c$ i $g(x) + c$ które są nieujemne. Przesunięcie nie zmienia pola figury zawartej pomiędzy dwoma wykresami. Z tego $|D| = |D_{g+c}| - |D_{d+c}| \stackrel{1:}{=} \int_a^b [g(x) + c - d(x) - c] = \int_a^b [g(x) - d(x)]$

Z tego $|D| = \int_a^b [g(x) - d(x)]$

2. Długość łuku:

Twierdzenie 2.3: Jeśli $f : < a, b > \rightarrow \mathbb{R}$ jest klasy C^1 , to długość łuku opisanego równaniem $y = f(x)$, $x \in < a, b >$, dana

jest wzorem

$$L = \int_a^b \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx$$

3. Objętość bryły obrotowej

Twierdzenie 2.2: Jeśli $f : \langle a, b \rangle \rightarrow \mathbb{R}$ jest ciągłą, to objętość bryły powstałej w wyniku obrotu funkcji $y = f(x)$, $x \in \langle a, b \rangle$, wokół osi OX dana jest wzorem:

$$V = \pi \int_a^b (f(x))^2 dx$$

D: Dowód analogiczny do dowodu Twierdzenia 2.1, tylko że liczymy sumę objętości walców zamiast prostokątów.

$$m_i^{(n)} = \inf_{x \in \langle x_{i-1}^{(n)}, x_i^{(n)} \rangle} |f(x)|, M_i^{(n)} = \sup_{x \in \langle x_{i-1}^{(n)}, x_i^{(n)} \rangle} |f(x)|$$

$$|V| \geq \sum_{i=1}^n \pi \cdot (m_i)^2 \cdot (x_i - x_{i-1}) = \pi \cdot \sum_{i=1}^n (m_i)^2 \cdot (x_i - x_{i-1}) \xrightarrow{n \rightarrow \infty} \pi \cdot \int_a^b [f(x)]^2 dx \text{ (dolna suma całkowa Darboux)}$$

$$|V| \leq \sum_{i=1}^n \pi \cdot (M_i)^2 \cdot (x_i - x_{i-1}) = \pi \cdot \sum_{i=1}^n (M_i)^2 \cdot (x_i - x_{i-1}) \xrightarrow{n \rightarrow \infty} \pi \cdot \int_a^b [f(x)]^2 dx \text{ (górna suma całkowa Darboux)}$$

$$f \text{ jest ciągła w sensie Riemanna na } \langle a, b \rangle \implies f^2 \text{ też jest } \implies (\text{dolna suma}) = (\text{górna suma}) = \int_a^b [f(x)]^2 dx$$